

Utbildningsinspektion i grundskolorna Videdalsskolan, F-9 och Risebergaskolan, F-3

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen inriktas mot sex områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sex områdena, som granskas utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Verksamheten:

2. Arbetsmiljö och delaktighet
3. Pedagogisk verksamhet och undervisning
4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

5. Tillgång till utbildning och omsorg
6. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kunskapsbedömningen och betygssättningen, kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning och stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och övriga författningar. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut, riktat till huvudmannen, angående förbättrings- och kritikområden.

Genomförandet av inspektionen i Videdal-Riseberga rektorsområde

Skolverket sände den 1 november 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Videdal-Riseberga rektorsområde har bestått av undervisningsråden Anita Lindholm och Per Ingvar de la Motte. Besök i Videdal-Riseberga rektorsområde inleddes den 29 mars och avslutades den 31 mars 2005.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Videdal-Riseberga rektorsområde, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Videdal-Risebergas rektorsområde genomfördes formella intervjuer med skolledning, representanter för elever, föräldrar och personal. Lektioner i båda skolorna och i alla årskurser besöktes. Inspektörerna besökte förskoleklasser och skolbarnsomsorg. Under besöket fördes också informella samtal med elever och personal.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Videdal-Riseberga rektorsområde	Antal barn/elever
Förskoleverksamhet	140
Skolbarnsomsorg	245
Förskoleklass	63
Grundskola	788

De båda skolorna ligger i Husie stadsdel i Malmö. Utbildningen i rektorsområdet omfattar F-9. I anslutning till skolan finns tre förskolor och fritidshem.

Risbergaskolan är en F-3-skola där elever och pedagogisk personal arbetar i fyra arbetslag. Arbetslagen består av förskollärare, fritidspedagoger och grundskollärare. En del av Risebergaskolan byggdes 1994. Den andra delen är från 1965. Två arbetslag håller till i den nybyggda delen och två i den äldre. Skolan är omgiven av en stor skolgård med många möjligheter till lek. I närområdet ligger Bulltofta rekreatiomsområde. Skolan ligger cirka två kilometer från Videdalsskolan.

Videdalsskolan är en F-9-skola byggd på 60-talet. Den består av en huvudbyggnad och spridda paviljongsbyggnader. Klasserna består av 20 - 28 elever. Skolan renoveras i etapper. Trots detta är lokalerna otidsenliga. Den helt asfalterade utemiljön inbjuder inte till utevistelse.

Båda skolorna ligger i nära anslutning till villabebyggelse och småhus.

Fritidshemmet Videparken, för elever i årskurs 1-6 på Videdalsskolan, ligger i en ljus och trivsamt källarvåning med egen ingång. Lokalerna används också för samverkan under skoldagen. Förskoleklassen på Videdalsskolan och F-3 på Risebergaskolan har fritidshem i de egna lokalerna.

Rektorsområdet har som skolans val rörelse i årskurs 1-6 samt språkorientering i årskurs 5 och 6.

Bedömning

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Flertalet elever i rektorsområdet kommer från hemmiljöer där föräldrarnas förväntningar är stora och enligt skolans personal är näst intill alla elever öppna och ansvarstagande, något inspektörerna kunde konstatera under sitt besök. Några lärare menade att det råder ett tufft klimat med hårt språk på skolan företrädesvis i de högre årskurserna. Det finns också en mindre grupp elever som är ett orosmoment för andra elever. Skolpersonalen menade att detta är en grupp som man inte lyckats ta hand om. Ibland förekommer slagsmål bland äldre elever vilket skrämmar andra elever.

Vid intervjuerna framkom att de flesta eleverna trivs, känner sig trygga och har hög tolerans för varandras olikheter. De tycker det är roligt att lära, men från årskurs 4 blir skolan annorlunda. Då får de inte välja vad de vill arbeta med och detta gör skolan enformig och mindre rolig. Några av de intervjuade föräldrarna ansåg att "mellanstadieperioden" har varit förfärlig på skolan och beskriver undervisning och värderingar som gammaldags.

Föräldrar menade att det finns barn på Videdalsskolan som inte mår bra. Detta beror delvis på att det är svårt för barn som kommer från Risebergaskolan att ställa om till den stora skolan. Det framgår också att eleverna och föräldrarna inte känner till målen för elevernas utbildning.

Tabell 1 Resultat på de nationella proven för årskurs 5 Videdalsskolan våren 2004.

	Otillräcklig	Är på god väg	Helt godkänd	Godkända i %
Engelska	5	14	48	72
Matematik	3	19	45	67
Svenska	3	14	50	75

Tabell 2 Enligt Skolverkets statistik 2000 och 2004

Elever i årskurs 9	Videdalsskolan 2000	Videdalsskolan 2004	Riket 2004
Behöriga till nationellt program i gymnasiet	94,8 %	95,6 %	89,4 %
Meritvärdet	212,1 poäng	218,2 poäng	206,9 poäng
Godkänt betyg i engelska	98,3 %	97 %	94 %
Godkänt betyg i matematik	95,7 %	97 %	93,6 %
Godkänt betyg i svenska	100 %	98 %	96,2 %
Saknar betyg i ett eller flera ämnen	16,4 %	20,9 %	24,1 %

Eleverna i rektorsområdet når goda kunskapsresultat i de behörighetsgivande ämnena engelska, matematik och svenska och andelen elever som är behöriga till nationellt program i gymnasieskolan har ökat något från år 2000 till 2004. Att det var nästan 21 procent av eleverna i årskurs 9 som saknade betyg i ett eller flera ämnen år 2004 kan tyda på att fokus nu ligger mer på de tre behörighetsgivande ämnena. Tendensen är att fler är behöriga till gymnasieskolan men färre når målen i alla ämnen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans arbete med normer och värden i årskurserna 4-9 inte når tillfredsställande resultat. Skolans värdegrundarbete behöver därför intensifieras så att eleverna kan känna trygghet och trivas också efter årskurs 3. Arbetet med ett lustfyllt lärande genom hela grundskolan samt att öka måluppfyllelsen för alla skolans ämnen är ett angeläget förbättringsarbete.

2. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt den skolområdesbeskrivning som görs i kvalitetsredovisningen för 2003, är andelen elever med psykosociala problem hög trots att de flesta bedöms ha en god social hemsituation. Enligt samma källa lider många av stress. Såväl elever som personal och skolläda menar att en förändring mot ett hårdare klimat har skett under senare år på Videdalsskolan. Ett av skälen är, menar några av de intervjuade, att det i årskurs 4 och 7 kommer nya elever från andra skolor in i klasserna och att detta ökar anonymiteten.

Rektorsområdet har en föräldraförening som sammanträder tre gånger per termin. Föreningen har cirka 200 medlemmar med en styrelse som består av sju medlemmar. Att vara med i föräldraföreningen är frivilligt och man ansluter sig genom att betala in en avgift. I stadsdelens samtliga skolor finns skolråd och enligt personalen på skolorna ses föräldrarna som en viktig resurs. Skolläda anser att föräldrar kommer på föräldramöten och är engagerade i sina barn men inte beredda att engagera sig i styrelser. Skolrådet i rektorsområdet består av skolläda, representanter för personal, elever och föräldraförening samt politiker från Husie stadsdel.

Enligt läroplan för det obligatoriska skolväsendet (Lpo94) skall eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas, och omfattningen av inflytandet skall anpassas efter deras ålder och mognad.

På Videdalsskolans fritidshem, Videparken, tycks eleverna ha ett stort inflytande. Här har personalen möten med eleverna varje vecka. En idélåda, där barnen kan lägga förslag till förbättringar och önskemål är det första inspektörerna möter i entrén.

Eleverna i årskurs F-3 får successivt medverka i planeringen av undervisningen genom att på vissa lektioner välja arbetsuppgifter. Tillsammans med läraren bestämmer de också vilka regler som skall gälla i klassrummet. Enligt intervjuade föräldrar är elevernas inflytande över sitt lärande i stort sett obefintligt från och med årskurs 4. Intervjuade lärare menade att elevinflytandet är avhängigt av elevernas initiativförmåga och att eleverna inte kan påverka undervisningen, utan ”måste styras, eftersom de ju inte vet vad de skall lära sig”.

I vissa klasser och ämnen ges eleverna dock möjlighet att välja arbetsuppgifter och redovisningssätt eller i vilken ordning de skall arbeta med olika uppgifter. Elever i de högre årskurserna gav exempel på individualisering i matematik där de hade planerat sitt arbete och bestämt när de var redo för prov.

Elevrådet arbetar huvudsakligen med konkreta och praktiska frågor till exempel utformningen av skolgården. Genom att argumentera på ett möte med stadsdelens politiker har skolans elevskyddsombud och elevrådets ordförande kunnat påverka utformningen av skolans uppehållsrum samt fått nya elevskåp till skolan.

Inspektörerna bedömer att det är angeläget för skolan att utveckla det inre demokratiarbetet och arbetet för att stärka elevernas reella inflytande på undervisningens innehåll och arbetsformer. Vidare bör utvecklingsåtgärder vidtas för att undvika att elevernas inflytande blir avhängigt den enskilde läraren eller arbetslaget.

För att förebygga mobbning och andra former av kränkande behandling arbetar man i de lägre årskurserna med olika övningar för att lära barnen hantera vardagssituationer och för att lyfta eleverna som individer. Personalen påpekar vikten av att snabbt ta tag i situationer som kan tyda på kränkningar och med hjälp av en socialpedagog vill man motverka dåliga relationerna i klasserna. Videdalsskolan har också två antimobbningråd, ett för eleverna i årskurserna F-6 och ett för de äldre eleverna. Råden har en jourgrupp, bestående av en vuxen och fyra elever som tar sig an akuta situationer som uppstår. Trots skolans insatser visar en årlig enkätundersökning att det förekommer mobbning på Videdalsskolan.

Såväl föräldrar som personal menar att det mycket sällan förekommer konflikter på Risebergaskolan. Man framhåller att det finns ett väl fungerande rastvaktssystem, att skolans antimobbningsteam är engagerade och aktiva. Insatser som exempelvis kompissamtal och dramaövningar har gett goda resultat. Skolans småskalighet är ytterligare en faktor som enligt föräldrarna bidrar till skolans trivsel. Föräldrarna i rektorsområdet är emellertid inte nöjda med att skolan använder sig av Farstamodellen i mobbningssammanhang, på grund av att föräldrarna inte alltid kontaktas.

För att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling bland elever och anställda skall det finnas ett handlingsprogram som följs upp och utvärderas men något skrivet handlingsprogram som tar upp alla former av

kränkningar, så också vuxnas kränkningar av elever finns inte. Däremot har rektorsområdet ett krisprogram för olika våldssituationer.

Det finns på Videdalsskolan en handfull elever i årskurs 7-9 som ofta driver omkring i korridorerna och upplevs svåra att motivera. På skolan finns både pojkar och flickor som skolkar. För att komma tillrätta med situationer som de nyss nämnda har skolan samtal med föräldrar och elever, extra föräldramöten och temadagar. Ett medvetet värdegrundsarbete har inletts och personalen tycker att de redan ser resultat. Inspektörerna bedömer dock att det är angeläget att skolan intensifierar detta arbete såväl för att lösa den aktuella elevgruppens problem som att skapa trygghet för övriga elever på skolan. (se område 1).

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att fritidshemmet Videparken utgör en mycket bra arbetsmiljö som ger barnen många möjligheter till delaktighet. Inspektörerna gör bedömningen att det tycks vara de yngre eleverna som har störst inflytande.

Från och med årskurs 4 behöver elevernas inflytande över sitt lärande förbättras. En handlingsplan mot kränkande behandling, som tar upp förebyggande åtgärder samt alla former av kränkningar, också dem mellan vuxna och elever, behöver utarbetas. Farstamodellens tendens att exkludera föräldrarna i mobbningsituationer bör ses över. Skolan måste öka insatserna för de elever som inte deltar i undervisningen dels för att garantera deras rätt till undervisning men också för att skapa en trygg arbetsmiljö.

3. Pedagogisk verksamhet och undervisning

För att genomföra målen för utbildningen finns det i rektorsområdet en arbetsplan som utgår från de nationella styrdokumenterna och är utarbetad av lärare och annan personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Skolrådet har diskuterat skolans arbetsplan och getts möjlighet till att påverka den. Arbetsplanen uttrycker bland annat vikten av att verksamheten skall ses i ett helhetsperspektiv, att elever och föräldrar skall ha inflytande och att verksamheten skall utvärderas. Vid inspektionen framkom emellertid att arbetsplanen inte är ett tillräckligt aktivt dokument och i allt för liten utsträckning ligger till grund för arbetet på Videdalsskolan.

Videdalsskolan är indelad i tre stadier låg-, mellan- och högstadiet. Denna organisation innebär att det finns stora skillnader i elev- och kunskapssyn mellan stadierna och en helhetssyn på undervisningen i ett årskurs F-9 - perspektiv, i linje med Lpo94, saknas. Klasserna är genomgående åldershomogena och inspektörerna konstaterar att mycket lite samverkan sker mellan olika klasser och årskurser.

Inspektörerna noterade dock att barn i förskoleklassen på Videdalsskolan arbetade med skapande och kreativa uppgifter som målning och teater och att viss samverkan förekommer med årskurs 1 exempelvis under temadagar.

Eleverna i Risebergaskolan årskurs 1 till 3 anser att de lär sig i olika ämnen är intressant och bra att kunna. Samarbetet mellan klasserna på Risebergaskolan fungerar väl. Lokalerna i den äldre skoldelen begränsar emellertid arbetssätten eftersom grupper saknas och arbetslagen måste anpassa arbetet beroende på

lokalernas utformning. Tematiska arbeten förekommer och en arbetsgrupp har tagit fram en modell där hela skolan skall samlas kring ett gemensamt tema.

Elever i årskurs 4-6 som intervjuades gav olika beskrivningar av undervisningen. Laborationer och experiment i biologi och fysik förekommer till exempel i årskurs 3 och 4. Men vanligtvis går lektionerna till så att läraren går igenom nya kapitel i läroböckerna och sedan låter eleverna arbeta själva med uppgifter. Inspektörerna bedömer att läroböckerna är mycket styrande och det framkom att eleverna uppfattar dem som mål för vad de skall lära sig. Grundskoleförordningens definition - att undervisning är arbete som planeras av lärare och elever tillsammans och som eleverna genomför under lärares ledning - var svårt att finna exempel på under inspektionen.

Enligt de intervjuade eleverna i årskurs 7-9 släpper läraren in dem i klassrummet två minuter före lektionsstart. Lektionssalarna hålls låsta under lektionerna. Det brukar ta fem minuter, innan eleverna kommer igång med arbetet. Många kommer för sent, menar de, men lärarna tycker att tidsanvändningen har blivit effektivare. När läraren pratar brukar de flesta elever lyssna, vilket inspektörerna också såg flera exempel på under sina lektionsbesök. Eleverna i årskurs 7-9 är duktiga på att arbeta men tyvärr så fixerade vid betyg att de har svårt att arbeta kollektivt, menade lärarna. Några av de intervjuade lärarna ansåg att det är viktigt att eleverna får prova olika arbetssätt och lära sig studieteknik.

Elevunderlaget i rektorsområdet minskar och en ny organisation planeras inför nästa läsår. Syftet med denna är bland annat att bryta upp gränserna mellan klasser och stadier på Videdalsskolan.

För arbetet med elever i behov av särskilt stöd finns ett elevvårdsteam. Elevvårdsteamet sammanträder varje vecka för att följa upp arbetet med eleverna. Förutom rektorn ingår i teamet de biträdande rektorerna, skolsköterskan, speciallärare, elevassistenter och studie- och yrkesvägledaren. Elever i behov av stöd identifieras i allmänhet av lärare och föräldrar. Men för att kartlägga behoven av stöd testas alla elever i årskurs 1 med språktest och i årskurs 7 med test i matematik och svenska. I rektorsområdet arbetar man med LäsUtvecklingsSchema (LUS) för att kartlägga, följa och förtydliga elevernas läsutveckling.

I rektorsområdet fanns vid inspektionstillfället 126 elever som bedömts vara i behov av stöd. Enligt uppgifter från skolledningen får 87 av dessa elever stöd av annan personal än ordinarie lärare till exempel speciallärare. Men det finns enligt ledningen inte resurser för att ge stöd i andra ämnen än svenska och matematik. Specialläraren som ger stöd i svenska kan också ge stöd i till exempel NO- och SO-ämnen. För elever med sociala problem samarbetar kuratorn och skolsköterskan. Ett än så länge olöst problem är de elever som har både kunskapsmässiga och sociala problem och där varken föräldrar eller skolpersonal kan få eleven att ta emot den hjälp som erbjuds.

Speciallärare från Videdalsskolan kommer till Risebergaskolan eftersom denna saknar specialpedagogisk kompetens. Elevassistenter arbetar här med elever som har inlärningssvårigheter, språkstörningar och koncentrationssvårigheter.

Lärarna skall enligt skolans arbetsplan utarbeta åtgärdsprogram för alla elever i behov av stöd, något som inte alla lärare på Risebergaskolan var medvetna om. De åtgärdsprogram som inspektörerna tog del av redovisade uppsatta mål, an-

svarfördelning och uppföljningstillfällen. Det är undervisande ämneslärare som har ansvar för åtgärdsprogrammet och för eleverna i årskurserna 7-9 som har ett strikt ämneslärarsystem medför det att en elev med problem i flera ämnen kan ha flera åtgärdsprogram upprättade av olika lärare. Detta förfaringssätt kan medföra svårigheter att se helheten i det arbete och stöd som ska utföras. Skolan skall tillse att det finns ett samlat åtgärdsprogram som belyser hela elevens situation och behov.

Lärarna på skolan menade att föräldrarna har mycket höga krav på sina barn och vill att skolan skall ge mätbar kunskap och en undervisning ”sådan som den var förr”. Denna inställning bekräftades inte vid föräldraintervjuerna. Föräldrarna menade snarare att skolans arbetssätt är gammaldags.

Utvecklingssamtal genomförs varje termin. Föräldrar menade att den information som ges angående barnens kunskapsutveckling ibland är otydlig och inte relaterad till några mål. Någon förälder ansåg att barnen jämförs med klasskamraterna istället för med målen. Men på Risebergaskolan fanns också nöjda föräldrar som menade att man vid utvecklingssamtalen sätter upp mål för varje elev och följer upp dessa på kommande samtal.

Av intervjuerna framgår att lärarna vid betygssättningen utgår från de nationella kursplanernas betygskriterier och redogör för eleverna vilka krav som gäller för respektive betygssteg. De intervjuade eleverna i årskurs 7-9 menade dock att det bara är vissa lärare som informerar dem och att det snarare är aktivitet på lektionerna och antal poäng på proven som ligger till grund för betygssättningen. Vilken klass man går i och vilken lärare man har, påverkar enligt eleverna bedömningen och man tror inte att lärarna följer betygskriterierna och de nationella målen. Betygssamtal förekommer dock i samband med betygssättningen. Skolan har fått feedback från gymnasiet på att eleverna klarar sig bra och att betygen i engelska, svenska och matematik håller måttet.

I årskurs 8 och 9 har eleverna praktisk arbetslivsorientering (PRAO) två veckor per årskurs. Studie- och yrkesvalsläraren ordnar arbetsplatser, informerar elever och föräldrar om yrkesval och val till gymnasieskolan. Hon har förutom lektioner med information också individuell handledning till elever.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan behöver styras så att läroplanens helhetssyn på lärandet i ett årskurs 1-9 perspektiv blir tydligare samt att målen för utbildningen aktualiseras och utgör underlag för en mål- och resultatbaserad undervisning.

Inspektörerna bedömer att alla elever i behov av stöd inte får det stöd de har rätt till och att stöd ges framförallt i ämnena svenska och matematik. Skolan behöver utveckla formerna för stöd så att alla elever i behov av stöd får det samt se över hur elevassistenter används för stöd till elever med svåra problem.

Åtgärdsprogram skall utarbetas för alla elever i behov av stöd och åtgärdsprogrammen måste samordnas så att antalet program begränsas för varje elev.

Inspektörerna bedömer att informationen till elever och föräldrar om målen för utbildningen och kriterierna för betygssättningen bör förbättras.

4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

I Videdal-Risebergas rektorsområde fanns vid inspektionen en rektor och tre biträdande rektorer. En av de biträdande rektorerna ansvarar för årskurs F-6 inklusive skolbarnsomsorgen på Videdalsskolan och en förskola. En annan ansvarar för årskurs 7-9. Den tredje biträdande rektorn har hand om Risebergaskolan årskurs F-3 inklusive skolbarnsomsorg och två förskolor. Skolledningen är enligt personalen väl förtrogen med arbetet i skolan och är lyhörd för förändringar.

Rektorsområdets kvalitetsredovisning anger inte i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och inte heller redogör den för vilka åtgärder skolan avser att vidta om målen inte har uppnåtts. Lärarna menar att de inte har varit med och satt upp målen för skolans kvalitetsarbete, däremot har studiedagar använts för utvärderingsarbete.

En skolutvecklingsgrupp för hela verksamheten har bildats för att höja den pedagogiska kvalitén. Skolans arbetsplan har personalen arbetat fram i tvärgrupper.

Rektorn ingår i och leder elevvårdsteamet. Elevvårdskonferensen fattar beslut i elevvårdsärenden. Föräldrarna deltar nästan alltid i diskussioner som gäller enskilt barn. Rektorn skriver under alla beslut om placering av elev i särskild undervisningsgrupp. För elever med anpassad studiegång tas beslutet av elevvårdskonferensen och biträdande rektorn skriver under beslutet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det i rektorns roll ingår att ange färdriktningen och styra och leda verksamheten utifrån de mål som anges i de nationella styrdokumentet, vilket inte fullt ut sker i rektorsområdet. De nu gällande målen för verksamheten behöver förtydligas och kvalitetsarbetet måste förbättras på så sätt att de nationella målen följs upp och utvärderas.

En skolas kvalitetsredovisning skall innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skola avser att vidta om målen inte har uppnåtts. Rektorsområdets kvalitetsredovisning uppfyller inte dessa krav.

5. Tillgång till utbildning och omsorg

I Videdalsskolan väljer eleverna i årskurs 7 tyska, spanska eller franska som språkval. Men också en kombination av engelska och svenska finns för elever som inte klarar det moderna språk som valts. Redan i årskurs 5 och 6 får eleverna, som skolans val, pröva på de tre språken för att sedan lättare kunna välja ett av dem i årskurs 7.

Information om modersmålsundervisning får föräldrarna via brev från skolan. I rektorsområdet finns 167 elever som har annat modersmål än svenska och av dem får 67 elever modersmålsundervisning. Föräldrar på Risebergaskolan har tackat nej på grund av att de själva tvingas skjutsa barnen till undervisningen, eftersom de är för små för att åka kollektivt (se kommunrapporten).

I stort sett alla elever som har behov av studiehandledning på modersmålet får det. Ingen elev läser svenska som andraspråk. Eftersom det numera finns be-

hov av sådan undervisning, skall svenska som andraspråk inrättas från och med nästa läsår.

På Videdalsskolan finns ett fåtal elever som har anpassad studiegång. Dessa elever har oftast en social problematik. Skolan är restriktiv med anpassad studiegång i årskurs 7 och 8. Det hör till undantagen att praktik kopplas in men det kan förekomma i årskurs 9. De ämnen som i allmänhet får en anpassning av studietiden eller tas bort helt är engelska och naturorienterande ämnen.

Undervisningen i elevens val syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera av de ämnen som ingår i kursplanen och ett allsidigt urval av ämnen skall erbjudas. Enligt timplanen finns elevens val en timma i veckan i alla årskurser och för varje årskurs finns en organisation kring detta ämne.

Skolans val utnyttjas till hälsofrämjande rörelse en timme i veckan i årskurs 1-6 och språkorientering årskurs 5 och 6 med 30 timmar fördelade på 10 timmar per språk. Vissa lärare på Videdalsskolan menar att skolans val med rörelse inte har slagit igenom trots att beslut har tagits om det.

Avgifter har tillsammans med insparade medel förekommit för skolresor, skidresor, studieresor och lägerskolor. En skidresa kostade 1 500 kr. Det har inte förekommit att någon elev utesluts från resa av ekonomiska skäl. Däremot har en elev som misskött sig som bestraffning fått stanna hemma när klassen rest.

Föräldrar önskar mer information från skolan gärna i form av en webbplats med information från varje klass. Den information som ges är begränsad till skriftlig information som de själva har fått efterfråga, menade föräldrarna. Veckobrev kan förekomma i vissa klasser bland de yngre eleverna. Såsom tidigare framgått av rapporten (område 1) bör informationen om skolans mål förbättras.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att eleverna ges goda valmöjligheter under elevens val. (Angående avgifter se vidare den sammanfattande bedömningen i kommunrapporten). Att en elev som misskött sig bestraffas genom att inte få följa med på en resa anordnad av skolan under skoltid utgör en disciplinär åtgärd som inte tillåts enligt gällande skolförfattningar. De disciplinära åtgärder som tillåts regleras i grundskoleförordningen.

6. Resurser

I Videdal-Risebergas rektorsområde finns mestadels behöriga lärare. En utredning, som gjordes 2003 om lärarbehörighet i Malmö för årskurs 6-9, visar att det inom rektorsområdet rådde en 100 procentig behörighet i svenska och engelska och en 95 procentig behörighet i matematik. Detta är bland de högsta resultaten i kommunen. Det finns obehöriga lärare i slöjd, spanska, hem- och konsumentkunskap samt idrott och hälsa. Ingen obehörig lärare finns anställd på tillsvidare tjänst och annonsering efter behörig personal sker alltid.

Ett avsnitt i arbetsplanen handlar om personalens kompetensutveckling som skall bestå av såväl ämnesbreddning som fördjupning men också av att utveckla arbetslagen samt omvärldskunskap. Ansvaret för kompetensutvecklingen delas av individen, arbetslaget och skolledningen. Arbetet med kompetensutvecklingen skall enligt arbetsplanen utvärderas årligen. En kartläggning har gjorts för att

hitta fortbildningsbehovet i ett F-9-perspektiv och efter kartläggningen har gemensamma studiedagar anordnats. En dag är avsatt för individuell fortbildning.

Risebergaskolan består av en nybyggd del som innehåller ändamålsenliga och moderna lokaler med bibliotek och grupprum m.m. och en äldre del som är trång och saknar grupprum och lokaler för flexibel undervisning. Datorer finns dels i klassrummen men också i anslutning till biblioteket. Skolgården är stor och kringgärdar skolan. Här finns gott om lekredskap och bollplaner men också grönområden.

Videdalsskolan består dels av en huvudbyggnad i två plan dit de högre årskurserna är lokaliserade liksom matsal och rum för praktiska och estetiska ämnen. I anslutning till huvudbyggnaden finns envåningsbyggnader med lokaler för F-3 och 4-6. Klassrummen är utformade för åldershomogena klasser för 20-30 elever. Grupprum finns i stort sett inte. Datorer finns i klassrummen men också i en datasal i huvudbyggnaden. Datasalen är välutrustad med 30 datorer som är Internetanslutna. En lärare finns stationerad i datasalen för att undervisa eleverna eller hjälpa dem att söka fakta. Också eleverna från årskurserna 1-6 går till datasalen, som används mycket.

Läroböckerna är, enligt eleverna, gamla och tråkiga, använda många gånger och saknar ibland pärmar. Så är fallet med böckerna i till exempel engelska där det förekommer att svaren från tidigare elever finns kvar. Eleverna arbetade vid inspektionen med äldre kartböcker som inte stämmer med aktuella förhållanden.

Fritidshemmet Videparkens lokaler och materiella utrustning, för årskurs 1-6, är mycket är stimulerande med bland annat scen, musikrum med instrument och inspelningsstudio samt en gata med riddarborg och café.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Videdalsskolan har bra utrustning i datasalen och en bra lokal som används flitigt. I övrigt finns svårigheter att anpassa skolans lokaler till undervisning med varierande arbetssätt och arbetsformer. Skolans läroböcker är inte heller av det slaget att de kan anses vara aktuella och tidsenliga. Videparkens utrustning och materiel är mycket inspirerande och lokalerna ändamålsenliga.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten övergripande är av godtagbar kvalitet. De flesta eleverna är studiemotiverade och de yngre eleverna, F-3, är nöjda med sin skola och anser att de har möjlighet att påverka sitt lärande. Också värdegrundsarbetet för F-3 är av god kvalitet. Studie- och yrkesvalsläraren arbetar på ett informativt och bra sätt. Skolan når goda resultat i de behörighetsgivande ämnena till gymnasieskolan. Videdalsskolan har en välutrustad datasal. Verksamheten i fritidshemmet Videparken är av mycket god kvalitet och ger barnen stort inflytande över verksamheten.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

Kvalitetsarbetet behöver förbättras genom att skolan förtydligar det mål- och resultatrelaterade undervisningssystem som är skolans uppdrag att bedriva, samt informerar elever och föräldrar om målen.

Den pedagogiska ledningen behöver på ett tydligt sätt leda och styra verksamheten i överensstämmelse med gällande läroplan i ett årskurs 1-9 perspektiv utan stadiindelning.

Innehållet i kvalitetsredovisningen kan förbättras så att skolan i högre utsträckning redovisar en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och vilka åtgärder skolan avser att vidta då målen inte har uppnåtts.

Skolans arbetsplan är inte det levande och aktuella dokument för verksamheten som den är tänkt att vara.

Elevernas inflytande över skolans inre arbete behöver stärkas. Det fungerar bäst i F-3 men avtar sedan. Det är därför viktigt att ge eleverna kunskaper om målen för att de bättre skall kunna ta ansvar för sitt lärande.

Skolan behöver analysera varför så många elever (cirka 20 procent) inte målen i alla ämnen.

Skolan skall utarbeta åtgärdsprogram för alla elever i behov av stöd samt begränsa antalet åtgärdsprogram för elever i årskurs 7-9. Det är också angeläget att se över organisationen av hur elevassistenter används för stöd till elever med svåra problemen.

Betyg och bedömning behöver diskuteras, utifrån det målrelaterade betygssystemet, för att få likvärdiga bedömningar och för att informationen till föräldrar och elever skall bli tydligare.

Slitna och inaktuella läromedel behöver förnyas.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- En handlingsplan mot kränkande behandling som omfattar alla former av kränkningar också dem som gäller vuxen mot elev skall upprättas. Handlingsplanen skall även omfatta förebyggande åtgärder. I den nuvarande planen mot mobbning saknas rutiner för att alltid hålla föräldrarna informerade.
- Beslut om anpassad studiegång skrivs under av biträdande rektorn trots att det är delegerat till rektorn.
- Beslut som fattas på delegation återrapporteras inte till den nämnd eller styrelse som utfärdat delegationen.
- Alla elever som befäras att inte nå kunskapsmålen eller av andra skäl behöver stöd ges inte stödundervisning i den utsträckning de behöver.
- Att en elev bestraffas genom att inte få följa med på en resa anordnad av skolan under skoltid utgör en disciplinär åtgärd som inte tillåts enligt gällande skolförfattningar.

Datum	Ort
2006-03-01	Lund

Anita Lindholm

Per Ingvar de la Motte